

Обов'язок декларування інвестиційного збитку від продажу корпоративних прав в Декларації про майновий стан та доходи

Частка у статутному капіталі належить до **інвестиційних активів** згідно з Податковим кодексом України (ПКУ). Доходи від відчуження таких активів оподатковуються за правилами ст. 170 ПКУ як **інвестиційний прибуток** (за наявності). Інвестиційний прибуток визначається як **позитивна різниця** між доходом від продажу інвестиційного активу та документально підтвердженими витратами на його придбання. Якщо витрати перевищують дохід (тобто різниця від'ємна), утворюється **інвестиційний збиток**.

Платник податку самостійно обліковує загальний фінансовий результат операцій з інвестиційними активами окремо від інших доходів і витрат. За підсумками року **загальний фінансовий результат** визначається як сума всіх отриманих інвестиційних прибутків мінус сума отриманих інвестиційних збитків за цей рік. До оподатковуваного доходу включається **лише позитивне значення** цього загального фінансового результату. Інакше кажучи, якщо за рік сукупно отримано чистий прибуток – він підлягає оподаткуванню, а якщо результат нульовий або від'ємний – до оподатковуваного доходу він не включається. Ставка податку на доходи фізосіб для інвестиційного прибутку становить 18% (плюс 1,5% або 5% військового збору залежно від періоду).

Спеціальні винятки. ПКУ передбачає деякі випадки, коли дохід від відчуження інвестиційних активів **не оподатковується і не декларується**. Зокрема, згідно з пп. 170.2.8 п. 170.2 ст. 170 ПКУ, не підлягає оподаткуванню та не включається до річного

оподатковуваного доходу інвестиційний дохід, що не перевищує невеликого встановленого порогу (сума, яка періодично індексується; для прикладу, раніше це було 1930 грн, наразі – близько 3180 грн). Також звільняються, зокрема, доходи від продажу акцій/корпоративних прав, отриманих при приватизації за компенсаційні сертифікати (пп.165.1.40 ПКУ). У таких випадках платник **не враховує** ні дохід, ні витрати за відповідними операціями при визначенні інвестиційного результату. **Однак, якщо йдеться про звичайний продаж частки в юридичній особі резиденту за ринковою ціною, ці винятки, як правило, не застосовуються, і операція підпадає під загальний режим оподаткування інвестиційних доходів.**

Обов'язковість декларування інвестиційного збитку

Обов'язок подати річну декларацію. Відповідно до вимог ПКУ, фізична особа – резидент, яка протягом року здійснювала операції з інвестиційними активами, **зобов'язана подати річну податкову декларацію** про майновий стан і доходи. У ній потрібно відобразити *загальний фінансовий результат* таких операцій за рік – незалежно від того, є він прибутковим чи збитковим. Податковий кодекс прямо зазначає, що платник податку **декларує результати усіх операцій** купівлі-продажу інвестиційних активів, здійснених протягом року (як в Україні, так і за кордоном), за винятком випадків, передбачених пп.170.2.8 ПКУ. Це означає, що **навіть за відсутності інвестиційного прибутку (тобто при отриманні інвестиційного збитку)**, такі операції підлягають відображенню в декларації.

У цьому є логіка: звітним періодом для інвестиційного прибутку є календарний рік, за результатами якого платник **має подати декларацію** та відобразити в ній загальний фінансовий результат – *інвестиційний прибуток або збиток*. Задекларований у такому році збиток декларант зможе перенести збитки поточного року для зменшення інвестиційного прибутку до оподаткування в

наступних роках. Такий перенос здійснюється платником самостійно за результатами річного декларування. Отже, відобразивши збиток у декларації, фізична особа фактично “накопичує” його для компенсації майбутніх інвестиційних прибутків – у наступних деклараціях минулий збиток відніматиметься від позитивного результату (якщо він буде), і податок сплачуватиметься тільки з різниці.

Така ж позиція податкових органів залишається незмінною: **будь-який факт продажу інвестиційного активу має бути задекларований**. Нормативно ця вимога закріплена в пп.170.2.1, п.170.2 ст.170 ПКУ та п.179.2 ПКУ (обов’язок подання декларації при отриманні доходів, з яких податок не був сплачений податковим агентом). Тому, аби уникнути спорів з контролюючим органом та зберегти право на подальше врахування збитку, платнику доцільно відобразити такий збиток у річній декларації.

Ризики у разі недекларування збитку. Якщо платник не відобразить збитковий продаж корпоративних прав у декларації, **формально це порушує вимоги ПКУ** щодо повноти декларування доходів. Наслідком може бути притягнення до відповідальності за неподання чи несвоєчасне подання декларації. Хоча сума податку до сплати в цьому випадку нульова, штраф за сам факт неподання декларації для громадян може становити, приміром, 340 грн (за **несвоєчасне подання**; п.120.1 ПКУ та ст.164 прим. 1 КУпАП). Більш суттєво, що **недекларування позбавляє платника права на перенесення збитку**. Податкові органи при перевірці не визнають інвестиційний збиток минулих років, якщо він не був своєчасно задекларований. Тобто, у разі появи інвестиційного прибутку в наступних роках, незадекларований раніше збиток не зможе зменшити податкове зобов’язання, і доведеться сплачувати податок з повної суми прибутку.

Отже,

1. **Фізична особа – резидент повинна відобразити результат**

від продажу корпоративних прав у річній декларації навіть якщо цей результат збитковий. Норми ПКУ (пп.170.2.1, 170.2.6 ст.170) зобов'язують декларувати всі операції з інвестактивами за звітний рік. Від'ємний результат (інвестиційний збиток) не є підставою для звільнення від подання декларації, за винятком окремих випадків, прямо передбачених ПКУ (невеликі неоподатковувані доходи чи приватизаційні пільги).

- 2. Декларування інвестиційного збитку не приводить до сплати податку за цей рік,** адже оподаткуванню підлягає лише позитивний інвестиційний прибуток. Збиткова операція фактично не генерує оподатковуваного доходу, тому ПДФО та військовий збір з неї не стягуються. Але й не зменшує суму зобов'язання до сплати за поточний рік.
- 3. Задекларований збиток можна перенести на наступні роки,** щоб зменшити інвестиційні прибутки майбутніх періодів. Це дозволить у майбутньому сплатити менший податок, компенсуючи минулі втрати. Перенесення здійснюється тільки за умови відображення збитку в декларації за той рік, коли він утворився.
- 4. Недекларування збитку має негативні наслідки.** По-перше, це порушує вимоги податкового законодавства щодо подання декларацій, що може спричинити адміністративний штраф за неподання/несвоєчасне подання. По-друге, незадекларований інвестзбиток **не буде врахований** податковою для зменшення майбутніх прибутків – фактично платник втратить можливість його використати. У разі виникнення в наступних роках інвестиційного прибутку, доведеться оподаткувати його повністю, без заліку попередніх збитків.
- 5. Практика застосування підтверджує необхідність обережності.** Хоча деякі судові рішення стали на сторону платників, які не декларували “нульовий” результат (вважаючи, що при відсутності прибутку немає об'єкта

оподаткування), така позиція не гарантована у кожному випадку. Податкові органи наполягають на декларуванні, тому для уникнення спорів та забезпечення своїх податкових прав рекомендується відобразити навіть збитковий продаж корпоративних прав у річній декларації про майновий стан і доходи. Це формалізує збиток та дозволить використати його на свою користь у майбутньому.

□ Маєте схожий випадок або сумніви щодо дій податкової?
Команда **“Вікторія”** готова захищати ваші інтереси – професійно, ґрунтовно, до результату.

Заповніть форму зворотного зв'язку для швидкого зв'язку.
Збережіть свої нерви, здоров'я, час та кошти.

Ваше ім'я (обов'язково)

Ваш email (обов'язково)

Ваш номер телефону (обов'язково)

Ваше повідомлення

Наші контакти:

Номери телефонів: +38(050)-404-87-30; +38(098)-793-77-77,
електронна пошта: office@vg.ua

Група Компаній Вікторія